

Svar på skriftligt spørgsmål om den asylpolitik som Finland driver i EU

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 296/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Mari Rantanen /sannf m.fl.:

Ämnar regeringen ingripa i problemen i Schengenavtalet och Dublin-förordningen till exempel genom att införa inre gränskontroller och

varför föreslår Finland som EU:s ordförandeland en bördefördelningsmodell för asylsökning, då inte ens de existerande gemensamma processerna i EU uppfylls enligt avtal?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Som ordförande för Europeiska unionens råd främjar Finland utvecklingen av verksamheten inom Schengenområdet för fri rörlighet och trygghet av fri rörlighet. Nationellt ligger fri rörlighet mellan EU:s medlemsstater i Finlands intresse. Dessutom ligger det i Finlands intresse att försöka hitta nya lösningar för att ersätta inre gränskontroller (dvs. tillfälliga inre gränskontroller). Som rådets ordförande är Finlands mål att medlemsstaterna ska kunna avsluta tillfälliga åtgärder för inre gränskontroller och att inre gränskontroller alltid skulle vara den sista utvägen om ingen annan åtgärd hjälper. I första hand ska man ingripa i olagliga förflyttningar inom Schengenområdet med kompenserande åtgärder. Sådana är bland annat effektivisering av övervakning av utläningar och myndighetssamarbete samt användning av gemensamma register. Efter 2015 har en del EU-länder återinfört inre gränskontroller i Schengenområdet även för att kontrollera migrationen.

Inre gränskontroller mellan stater kan endast återinföras i mycket begränsade situationer (allvarliga hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten). En ökning av antalet asylsökande innebär i sig inte ett sådant hot på basis av vilket de inre gränserna skulle kunna kontrolleras, men andra fenomen i anknytning till sådana händelser kan överskrida hottröskeln i bedömningarna. Hotet bedöms nationellt. Man bör också observera att det har kommit avsevärt färre asylsökande till Finland än under de föregående åren. Under 2019 har före 11.11 lämnats in 2 100 första asylansökningar, då det totala antalet under 2018 uppgick till 2 409 och under 2013 till 3 202. Att återinföra inre gränskontroller för en viss tid vore inte en hållbar lösning ens i en situation där antalet asylsökande plötsligt skulle öka. Om gränskontroller skulle återinföras, skulle detta även

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 296/2019 rd

innebära avsevärda resursöverföringar från de yttre gränserna till de inre gränserna. I praktiken finns förmågan att återinföra inre gränskontroller endast på de gränsövergångsställen där det också i nuläget förekommer både trafik över de yttre och inre gränserna, dvs. till exempel i hamnar och på flygplatser. Även på dessa ställen vore det mest ändamålsenliga att endast genomföra stickprovskontroller som utgår från riskanalyser.

Genom att återinföra gränskontroller i Finland vid de inre Schengengränserna är det inte heller möjligt att hindra asylsökande att resa in i Finland, eftersom asylsökande med stöd av internationell rätt har rätt att komma till landet medan asylansökan behandlas, även om det finns gränskontroller vid de inre gränserna. Att vägra att ta emot och behandla ansökningar skulle strida mot FN:s flyktingkonvention, EU:s skyddsgrunds-, förfarande- och mottagandedirektiv, EU:s förordning om ansvar samt Finlands grundlag och utlänningslag.

I Europeiska unionen gäller för asylärenden en gemensam politik och ett gemensamt europeiskt asylsystem. Under 2015 nådde antalet asylsökande som kom till EU-området toppnivåer, vilket även ledde till att antalet asylsökande ökade också i Finland. Då upptäckte vi också att vårt nuvarande gemensamma europeiska asylsystem (CEAS) inte fungerade som det borde, utan ledde till skillnader i behandlingen av asylsökande i olika delar av EU och uppmuntrade till att resa från en medlemsstat till en annan. Trots detta följde de finländska myndigheterna, och följer även i fortsättningen, vår nationella lagstiftning och våra internationella skyldigheter att undersöka asylansökningar. Att låta bli att följa gemensamt avtalade regler skulle strida mot de ovan nämnda skyldigheterna, men skulle dessutom försämra det ömsesidiga förtroendet för gemensamma åtgärder mellan medlemsstaterna.

Ett av Finlands mål som ordförande för Europeiska unionens råd är att främja diskussionen om hållbara lösningar för att förnya asylsystemet. Åtgärder som endast fyller luckor räcker inte på lång sikt. Vi behöver ett fungerande och rättvist asylsystem som hjälper oss att hantera situationer med både vanligt och högt migrationstryck. En central del av detta är att säkerställa att vi har så rättvisa regler som möjligt om definieringen av den stat som ansvarar för behandling av ansökningar och att inget medlemsland lämnas att ensamt hantera migrationstrycket.

De stater vid unionens yttre gränser som ligger vid de viktigaste migrationsvägarna, dvs. de så kallade frontstaterna, har en central roll i hanteringen av migrationen till unionsområdet. Om dessa staters bärkraft äventyras, ökar sekundära förflyttningar av asylsökande och förutom det övriga Europa når spridningseffekter även Finland. Detta såg vi tydligt under 2015. Därför ska vi genom tydliga regler och gemensamma åtgärder ha som mål att säkerställa att dessa stater får det stöd som de behöver från unionen och medlemsstaterna. Om dessa stater inte kan lita på att de får stöd, kan följderna bli långsiktiga på staternas vilja och även förmåga att fortsätta arbeta för kontrollerad mottagning av asylsökande och behandling av ansökningar, samt på viljan att försöka finna en kompromiss för den pågående CEAS-reformen.

Det är viktigt att komma ihåg att Finland har den längsta yttre gränsen i EU och att därmed är även Finland en möjlig frontstat. Därför är det med tanke på Finland också viktigt att vi i en

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 296/2019 rd

eventuell krissituation kan lita på att vi får det stöd som vi behöver från både unionen och de övriga medlemsstaterna, vid behov även i form av den s.k. bördefördelning som nämns in frågan.

Helsingfors 29.11.2019

Inrikesminister Maria Ohisalo